Azathioprine (Imuran ®, Azafalk®)

Als u een auto-immuunaandoening heeft dan kan er een moment komen dat de specialist medicatie voorschrijft. Dit kan bijvoorbeeld zijn op een moment dat de ziekte 'opvlamt'. Het kan zijn dat de aandoening het dagelijks leven beïnvloed en het functioneren beperkt. Deze folder informeert over een type medicatie die gebruikt kan worden bij onder andere auto-immuunaandoeningen.

Hoe werkt Azathioprine?

Vanwege het effect op het afweersysteem wordt het in bepaalde situaties voorgeschreven aan patiënten met auto-immuunziekten, zoals systemische lupus erythematosus (SLE), systemische sclerose en sommige longaandoeningen.
Azathioprine is een medicijn dat deze afweerreactie onderdrukt. Dit medicijn remt de activatie van bepaalde witte bloedcellen waardoor ontstekingen worden geremd. De werking van azathioprine treedt op na 6 tot 12 weken. Daarom wordt azathioprine in het begin van de behandeling vaak gecombineerd met andere medicatie zoals prednison. Wanneer blijkt dat u goed op het middel reageert kan azathioprine vele jaren gebruikt worden. De dosering van azathioprine wordt in de loop van de behandeling soms gewijzigd.

Hoe moet ik het gebruiken?

Azathioprine krijgt u in de vorm van tabletten 25 mg of 50 mg. U neemt azathioprine in één of meerdere doseringen per dag in. Uw arts bespreekt met u welke dosis u gaat gebruiken. Uw lichaamsgewicht bepaalt de dosering (2 – 2.5 milligram per kilo lichaamsgewicht). De voorgeschreven hoeveelheid azathioprine tabletten slikt u in hun geheel door bijvoorbeeld tijdens de maaltijd of met water. U mag de tabletten niet stukbijten. Als uw aandoening rustig is, zal uw arts samen met u bespreken om de dosering te verlagen en als het kan de azathioprine zelfs te stoppen

Hoe bewaar ik Azathioprine?

De tabletten azathioprine bewaart u in de originele verpakking op een droge plaats bij een huiskamertemperatuur die onder de 30°C ligt.

Welke bijwerkingen kan ik krijgen?

De apotheker geeft u altijd een bijsluiter mee. Lees deze bijsluiter goed. U leest in de bijsluiter een uitgebreid overzicht van alle bijwerkingen die kúnnen voorkomen, van zeer vaak tot zeer zelden. Het is mogelijk dat u een bijwerking krijgt, maar dat hoeft niet.

De informatie in deze folder is van algemene aard en is bedoeld om u een beeld te geven van de zorg en voorlichting die u kunt verwachten. In uw situatie kunnen andere adviezen of procedures van toepassing zijn. Deze folder is dan ook slechts een aanvulling op de specifieke (mondelinge) voorlichting van uw specialist of behandelaar.

Hieronder leest u welke belangrijke bijwerkingen kunnen voorkomen bij Azathioprine gebruikers:

- Verminderde eetlust, misselijkheid, braken en diarree (dit is vaak minder als u de tabletten tijdens of na de maaltijd inneemt).
- Bijwerkingen van organen: bijwerkingen die u zelf niet merkt maar uw arts via bloedonderzoek wel in de gaten houdt. Het gaat om leverfunctietests, nierfunctietests en afwijkingen in het bloedbeeld.
- Infecties: u kunt makkelijker een infectie krijgen en soms verlopen infecties ook heftiger. Dit komt doordat azathioprine de werking van het afweersysteem remt. Hierdoor wordt ook uw afweer tegen infecties geremd. Als u een gewone verkoudheid heeft zonder koorts, dan kunt u azathioprine gewoon door blijven gebruiken. Als u een infectie met koorts heeft, of u ziek voelt mag u meestal (tijdelijk) geen azathioprine gebruiken. Koorts is vaak een teken van een infectie of ontsteking in uw lichaam. Neem dan altijd contact op met uw longarts, longverpleegkundige/longverpleegkundig specialist of huisarts.
- Allergische reacties: wanneer u overgevoelig bent voor azathioprine kunt u een allergische reactie krijgen. Denk aan huidafwijkingen, koorts of benauwdheid. Neem dan zo snel mogelijk contact op met uw huisarts, reumaverpleegkundige en/of behandelaar.
- Huidkanker: u hebt een licht verhoogde kans op bepaalde vormen van huidkanker die in het algemeen goed te behandelen zijn

Wat moet ik nog meer weten?

Alcohol
Het risico op leverfunctiestoornissen is in combinatie met gebruik van alcohol verhoogd. Neem daarom geen alcohol tijdens de behandeling met azathioprine.

Autorijden
Azathioprine veroorzaakt geen sufheid of slaperigheid. Er is geen bezwaar tegen autorijden, fietsen, besturen van een scootmobiel of machine tijdens gebruik van azathioprine.

Operaties en andere (tandheelkundige) ingrepen
Gaat u naar de tandarts voor een ingreep of wordt u geopereerd? Geef dan aan dat u azathioprine gebruikt omdat er een verhoogd risico op infecties is na een operatie. Overleg met uw behandelaar of het nodig is azathioprine tijdelijk te stoppen. Wij adviseren om u (tand)arts op de hoogte te brengen dat u azathioprine gebruikt zodat deze zo nodig maatregelen kan nemen.

Reizen
Bij reizen naar het buitenland is het raadzaam een actueel overzicht van uw medicijnen mee te nemen, het medicijnpaspoort. Daarin staat dat u azathioprine gebruikt. Dit paspoort kunt u krijgen bij uw apotheek of eventueel bij uw behandelaar.

Vaccinaties
Als u begint met azathioprine zal uw behandelend arts u waarschijnlijk aanraden om een jaarlijkse griepprik te nemen omdat u door azathioprine kwetsbaarder bent voor infecties zoals de griep. Heeft u een andere vaccinatie dan de griep nodig? Overleg dan altijd van tevoren met uw specialist, apotheker of huisarts.

Heeft u plannen om in de (nabije) toekomst een verre reis te maken? Als u op reis gaat heeft u soms een inenting nodig. Gebruikt u azathioprine dan is een inenting met een levend vaccin af te raden. Denk aan het bof-mazelen-rode hond- (BMR), gele koorts- of poliovaccin. Overleg met uw arts wanneer voor u het beste moment is om u te laten vaccineren/inenten. Eventueel moet u dan (tijdelijk) stoppen met uw medicatie. Het is verstandig dit ruim van te voren te regelen.

Bespreek ook het risico op tbc-besmetting met uw reumatoloog of de GGD-arts van het reizigers– spreekuur voordat u naar verre landen reist.

Daarnaast komt u mogelijk in aanmerking voor COVID-, pneumokokken en/of RSV-vaccinatie, bespreek dit met uw arts

Vruchtbaarheid, zwangerschap en borstvoeding
Heeft u een kinderwens of bent u (onverwacht) zwanger, vertel dit dan aan uw arts. Uw arts zal dan samen met u beslissen wat u het beste aan u medicijngebruik kunt veranderen als dat nodig is. Het is niet bekend of azathioprine de vruchtbaarheid van de vrouw beïnvloedt. Mannen met een kinderwens kunnen azathioprine blijven gebruiken. Samen met uw arts maakt u de afweging of u azathiopirine kan blijven gebruiken tijdens de zwangerschap en bij het geven van borstvoeding. In sommige gevallen, als het vanwege uw klachten nodig is, kan u azathioprine blijven doorgebruiken. Overleg hierover heel goed met uw arts.

Zonlicht
Bescherm uzelf goed tegen blootstelling aan zonlicht en UV –straling tijdens het gebruik van azathioprine. Uw huid is gevoeliger voor de zon. Draag beschermende, liefst katoenen, kleding en gebruik bij blootstelling van de huid aan de zon een zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor (factor 30 of hoger). Maak liever geen gebruik van de zonnebank.

Gebruik van Azathioprine samen met andere medicijnen
Bepaalde medicijnen kunnen bij gelijktijdig gebruik de bloedspiegels van azathioprine en/of sommige bijwerkingen van het middel beïnvloeden. Informeer daarom altijd uw arts, tandarts of apotheker welke medicijnen u gebruikt of kort geleden heeft gebruikt. Dit geldt ook voor medicijnen die u zonder recept kunt verkrijgen.

Enkele veel voorkomende medicijnen waarbij wisselwerkingen optreden:

- Azathioprine kan de werking van de bloedverdunners zoals acenocoumarol en fenprocoumon verminderen. Meld de trombosedienst dat u azathioprine bent gaan gebruiken. Ook als u stopt met het gebruik of als de dosering azathioprine anders wordt, moet u dit melden.
- Spierverslappende middelen (o.a. tijdens narcose gebruikt)
- Azathioprine kan samen met onderstaande medicijnen worden gebruikt, maar de arts kan de dosering aanpassen;
  - Medicijnen tegen jicht (Allopurinol en Febuxostat), kunnen de werking en bijwerkingen van Azathioprine verhogen. De arts zal de dosering van Azathioprine daarom verlagen. Als u toch last krijgt van keelpijn en koorts, dan moet u contact met uw arts opnemen; misschien is de dosis toch te hoog.
  - Ribavirine, een medicijn bij Hepatitis C, ook hierbij moet de dosering meestal aangepast worden.

Gebruik Azathioprine niet bij:

- Overgevoeligheid voor azathioprine, 6-mercaptopurine (een afgeleide van Azathioprine) of voor één van de hulpstoffen in de tablet
- Ernstige infecties
- Ernstig verstoorde lever-, nier- of beenmergwerking
- Een ontsteking van de alvleesklier
- Toediening van een levend vaccin, zoals het TBC-, pokken- of gele koortsvaccin
- Te lage bloedwaarden (te weinig bloedcellen). Er is dan een grotere kans op infecties, bloedingen of bloedarmoede.
- Lesch Nyhan syndroom, dit is een zeldzame aangeboren stofwisselingsziekte

Controles

Door regelmatig bloed te onderzoeken, kunnen stoornissen in de werking van de lever en in de aanmaak van het bloed vroegtijdig worden opgespoord. Houdt u zich daarom goed aan de afspraken voor controle. De eerste periode moet u meestal na 2 en 6 weken bloed laten prikken na het starten van de medicatie. Hierna vinden de controles minder vaak plaats.

Neem direct contact op met de longarts of verpleegkundig specialist bij:

- kortademigheid of veel hoesten
- Erge keelpijn in combinatie met koorts
- Herhaaldelijke bloedneuzen en/of blauwe plekken
- Infecties

Meer informatie of vragen?

Als je nog vragen hebt, stel ze dan gerust aan je specialist, verpleegkundig specialist, physician assistent, verpleegkundige of apotheker.

Polikliniek Longgeneeskunde Máxima MC:
040 888 6100

Naam behandelend longarts:

Naam longverpleegkundig specialist: